

MRF 2023.122

Højesterets dom af 15. august 2023, 2. afd., sag BS-40602/2022-HJR

(Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Kurt Rasmussen, Ole Hasselgaard og Julie Arnth Jørgensen)

A (adv. Peter Giersing) mod Hegnsynet ved Helsingør Kommune ved formand Erik Rasmussen

Sag om gyldigheden af en afgørelse truffet af vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven rejste så væsentlige spørgsmål om kompetence og afgrænsningen af vurderingsmændenes beføjelser, at sagen kunne anlægges mod vurderingsmændene og ikke mod den private modpart. Afgørelsen blev herefter ophævet, da der ikke er hjemmel i mark- og vejfredsloven til at pålægge en handlepligt.

Efter mark- og vejfredslovens § 3 er besidderen af husdyr erstatningsansvarlig på objektivt grundlag for skader, som husdyret forvolder, når det uden hjemmel befinder sig på fremmed grund. Skadelidte skal efter lovens § 18 rejse erstatningskravet inden for 7 dage for tre vurderingsmænd udpeget for hver kommune. Efter § 20 kan vurderingsmændenes afgørelser ikke indbringes for anden administrativ myndighed. I oktober 2021 traf formanden for vurderingsmændene i Helsingør Kommune (der også var formand for hegnsynet) kendelse om, at A skulle foranstalte en ny forbedret indhegning af sine heste opført med henblik på at undgå fremtidige skader på naboens C's hæk, idet formanden under en vurderingsforretning havde lagt til grund, at skader på C's hæk var forårsaget af A's heste. A anfægtede kendelsen i et søgsmål anlagt mod vurderingsmændene i Helsingør Kommune ved formanden med henvisning til, at der ikke i mark- og vejfredsloven er hjemmel til at pålægge A en handlepligt som sket. Vurderingsmændenes formand henholdte sig for byretten til den afsagte kendelse. Byretten tog ex officio stilling til, om sagen var anlagt mod den rette, og fandt, at da den anfægtede kendelse afgjorde en tvist af privatretlig karakter mellem private parter, kunne domstolsprøvelsen af kendelsens lovlighed alene ske ved den ene private parts søgsmål mod den anden private part. Da A havde anlagt sagen mod vurderingsmændene ved formanden, var betingelserne for realitetsprøvelse ikke opfyldt. Byretten afviste derfor sagen, idet det var uden betydning, at formanden, der var selvmøder, alene havde nedlagt påstand om frifindelse. A ankede til landsretten, hvor formanden nu gjorde gældende, at kendelsen kun kunne prøves i et søgsmål mod C. Landsretten bemærkede, at efter forarbejderne til mark- og vejfredslovens § 20, afgør vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven tvister af privatretlig karakter mellem private, hvorfor en retssag som udgangspunkt skal anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene. Da der ikke var fremkommet noget i sagen, der

kunne medføre, at forarbejdernes udgangspunkt skulle fraviges, blev byrettens afvisningsdom stadfæstet (se **MRF 2022.35**). A ankede landsrettens dom til Højesteret, der på baggrund af forarbejderne til mark- og vejfredslovens § 20 fandt, at vurderingsmændene er et tvistnævnet, hvorfor en retssag som udgangspunkt skal anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene (tvistnævnet). Med henvisning til U 2003.71 H og U 2005.1176/1 H udtalte Højesteret, at dette udgangspunkt dog kan fraviges i visse tilfælde, herunder i tilfælde, hvor det gøres gældende, at vurderingsmændenes afgørelse er ugyldig som følge af sagsbehandlingsfejl eller lignende. Den sag, som A havde anlagt, angik, om vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven har beføjelse til at pålægge en part at etablere en indhegning. Højesteret fandt, at sagen rejste så væsentlige spørgsmål om vurderingsmænds kompetence og om afgrænsning af deres beføjelser efter mark- og vejfredsloven, at udgangspunktet om, at sag kun kunne anlægges mod den private modpart, skulle fraviges. Sagen mod vurderingsmændene kunne derfor ikke afvises med henvisning til, at den skulle have været anlagt mod C. Spørgsmålet var herefter, om vurderingsmændenes kendelse skulle ophæves som påstået af A, idet Højesteret ikke fandt anledning til at hjemvise afgørelsen af dette spørgsmål til byretten. Højesteret konstaterede, at vurderingsmændenes kendelse ikke indeholdt angivelse af, hvilken bestemmelse i mark- og vejfredsloven som var hjemlen for pålægget til A om at opføre en ny indhegning omkring hendes heste, ligesom vurderingsmændene ikke senere under sagens behandling havde udtalt sig herom. Højesteret fandt, at der ikke i mark- og vejfredsloven er bestemmelser, der giver vurderingsmænd beføjelser svarende til beføjelser et hegnsyn har efter hegnlovens § 19, stk. 8, og § 26 til bl.a. at pålægge en part at opsætte et beskyttelseshegn. På denne baggrund fandt Højesteret, at der var sådanne væsentlige mangler ved vurderingsmændenes kendelse, at den måtte ophæves som ugyldig, ligesom

vurderingsmændene måtte tilbagebetale det omkostningsbeløb, som A var blevet opkrævet ved

vurderingsforretningen, med rente fra sagens anlæg.

Kommentar: Højesterets dom må – sammen med U 2003.71 H – anses for et væsentligt præjudikat for spørgsmålet om rette sagsøgte for søgsmål til anfægtelse af afgørelser truffet af administrative tvistnævn (tvistløsningsorganer). For nyere retspraksis herom kan også henvises til **MRF 2021.92 V** og **MRF 2021.99 Ø** med kommentarer samt U 2021.86 Ø. Som anført i kommentaren til landsrettens dom i ovennævnte sag om indhegningen (se **MRF 2022.35**) måtte de underliggende domme forstås sådan, at både by- og landsretten havde afvist det synspunkt, som Karsten Revsbech forfægtede i Dahl m.fl. (red.): Festskrift til Jens Peter Christensen, 2016, s. 473 og 476, hvorefter et tvistnævn efter omstændighederne kan være rette sagsøgte for andet end ”sagsbehandlingsfejl eller lignende”, herunder for hjemmelsmangler og visse andre retlige fejl af materiel karakter. Højesteret, der nåede til det modsatte resultat, har dermed i hvert fald delvist tilsluttet sig Revsbechs synspunkter. Efter dommen ligger det således fast, at udgangspunktet om, at kun modparten til tvisten er rette sagsøgte, ikke alene må fraviges, når tvistnævnets afgørelse anfægtes pga. sagsbehandling el.lign., men også når sagen rejser tilstrækkeligt væsentlige spørgsmål om hjemmel og om tvistnævnets kompetence. Hvorvidt dette er tilfældet må bl.a. bero på karakteren af de anbringender, der er anført til støtte for afgørelsens ugyldighed, ligesom der formentlig også må inddrages bredere overvejelser om det hensigtsmæssige i, at væsentlige kompetence- og hjemmelsspørgsmål behandles i en sag mellem to private parter. Omvendt indikerer Højesterets begrundelse, at det fortsat ikke er ethvert spørgsmål om kompetence eller hjemmel, som kan prøves i et søgsmål mod tvistnævnet, og på dette punkt efterlader dommen derfor stadig en usikkerhed.

RETEN I HELSINGØR DOM

afsagt den 12. november 2021

Sag BS-39555/2021-HEL

A
(advokat Peter Giersing)

mod

Hegnssynet Helsingør Kommune v/ formand Erik Rasmussen

Denne afgørelse er truffet af dommer Ida-Louise Apostoli.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 15. oktober 2021. Sagen angår prøvelse af lovligheden af en kendelse, som er truffet af formanden for Helsingør Kommunes Hegnssyn, jf. mark- og vejfredslovens § 18, jf. § 21, jf. § 3.

Sagsøgeren, A, har nedlagt påstand om, at Hegnssynets kendelse af 5. oktober 2021 (sag nr. 01/21) ophæves, og at de pålagte omkostninger, kr. 1.355, tilbagebetales sagsøger med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Sagsøgte, Hegnssynet Helsingør Kommune v/formand Erik Rasmussen, har nedlagt påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand gjort gældende, at der ikke er hjemmel til at pålægge hende at opføre en ny forbedret indhegning til hendes heste.

Sagsøgte har henholdt sig til den afsagte kendelse.

Retten's begrundelse og resultat

Sagen angår prøvelse af lovligheden af en kendelse, som er truffet af formanden for Helsingør Kommunes Hegnssyn, jf. mark- og vejfredslovens § 18, jf. § 21, jf. § 3. Der er tale om en kendelse af 5. oktober 2021, hvorved sagsøgeren blev pålagt at foranstalte en ny forbedret indhegning af sine heste opført inden 5. november 2021 med henblik på at undgå fremtidige skader på naboen C's hæk. Det skete, efter at vurderingsmanden under en vurderingsforretning havde lagt til grund, at skader på C's hæk var forårsaget af sagsøgerens heste, og at anmeldelse af skaderne var sket efter mark- og vejfredsloven.

Vurderingsmandens kendelse afgør en tvist af privatretlig karakter mellem private parter, og domstolsprøvelse af lovligheden af en sådan kendelse kan alene ske ved den ene private parts søgsmål mod den anden private part – ikke på grundlag af et søgsmål mod hegnssynet eller vurderingsmanden, som har truffet afgørelse i sagen. Retten påser ex officio, at denne betingelse for realitetsprøvelse af sagen er opfyldt.

I det foreliggende tilfælde har sagsøger derfor kun mulighed for realitetsprøvelse af kendelsens lovlighed ved domstolene ved et søgsmål mod C.

Da sagsøgeren har anlagt sagen mod Helsingør Kommunes Hegnssyn ved formanden Erik Rasmussen, er betingelserne for realitetsprøvelse ikke opfyldt, og sagen afvises derfor. Det er uden betydning, at formanden for hegnssynet, der under sagen optræder som selvmøder, alene har nedlagt påstand om frifindelse.

Efter sagens udfald i forhold til parternes påstande og sagens omstændigheder i øvrigt skal ingen af parterne betale sagsomkostninger til den anden part. Det bemærkes herved, at sagen med parternes samtykke er afgjort uden mundtlig forhandling – alene på grundlag af stævning og svarskrift, som med parternes indforståelse kan anses for deres skriftlige procedureindlæg, jf. retsplejelovens § 366.

THI KENDES FOR RET:

Sagen afvises.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part.

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 25. april 2022

Den 27. april 2022 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen, Østre Landsrets Plads 1, København.

Landsdommerne Frosell, Mohammad Ahsan og Nicolas Bastholm Roy-Bonde (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse, førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges

Sag BS-44574/2021-OLR
(8. afdeling)

A
(advokat Peter Giersing)

mod

Hegnsynet Helsingør Kommune
ved formanden, Erik Rasmussen

Retten i Helsingør har den 12. november 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS-39555/2021-HEL).

Sagen er, på baggrund af landsrettens beslutning af 14. januar 2022, afgjort uden mundtlig hovedforhandling, jf. retsplejelovens § 387, stk. 1, nr. 3.

Påstande

Appellanten, A, har for landsretten nedlagt påstande som følger:

Principalt: Retten i Helsingørs dom af 12. november 2021 ophæves, og sagen hjemvises til behandling i realiteten ved Retten i Helsingør.

Subsidiært: Hegnssynets kendelse af 5. oktober 2021 (sag nr. 01/21) ophæves og de pålagte omkostninger, 1.355 kr., tilbagebetales, med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Indstævnte, Hegnsynet Helsingør Kommune ved formanden, Erik Rasmussen, har påstået byrettens dom stadfæstet.

Anbringender

A har til støtte for sin påstand anført navnlig, at Helsingør Kommunes Hegnssyn er en selvstændig forvaltningsenhed. Det fremgår af mark- og vejfredslovens § 20, at vurderingsmændenes afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Derfor kan sagen indbringes for de almindelige domstole efter de almindelige regler om domstolsprøvelse.

Dommen afsagt af Retten i Helsingør den 12. november 2021 bør ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling, idet der ikke er hjemmel til at pålægge appellanten eller hendes ægtefælle en handlepligt som sket.

Idet der ikke er tale om vurderingen af størrelsen af et erstatningskrav, men om et hjemmelsspørgsmål, bør sagen derfor kunne realitetsbehandles af domstolene, uden at det sker som led i en sag mod rekvirenten af hegnssynet.

Hegnssynet Helsingør Kommune ved formanden, Erik Rasmussen, har til støtte for påstanden om stadfæstelse anført navnlig, at appellanten kun har mulighed for realitetsprøvelse af kendelsen fra mark- og vejfredsnævnet ved søgsmål mod modparten i hegnssagen, der havde rekvireret hegnssynet.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter det foreliggende må landsretten lægge til grund, at afgørelsen af 5. oktober 2021 er truffet i medfør af mark- og vejfredsloven.

Det fremgår af mark- og vejfredslovens § 20, at vurderingsmændenes afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Bestemmelsen blev i sin nuværende formulering indført ved lov nr. 538 af 8. juni 2006.

Af lovforslaget, nr. L 168 af 1. marts 2006, fremgår om bestemmelsen bl.a. følgende:

”Vurderingsmændenes afgørelse vil fremover kunne indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven afgør tvister af privatretlig karakter mellem private, vil en retssag i givet fald som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene.”

Landsretten finder, at der i denne sag ikke er fremkommet noget, der kan medføre, at de nævnte forarbejders udgangspunkt, hvorefter retssag skal anlægges mod den private modpart i tvisten, fraviges.

Landsretten stadfæster herefter byrettens dom.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for landsretten til den anden part.

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 15. august 2023

Sag BS-40602/2022-HJR
(2. afdeling)

A
(advokat Peter Giersing)

mod

Hegnsynet ved X Kommune ved formand B
(selv)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Helsingør den 12. november 2021 (BS-39555/2021-HEL) og af Østre Landsrets 8. afdeling den 25. april 2022 (BS-44574/2021-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Kurt Rasmussen, Ole Hasselgaard og Julie Arnth Jørgensen.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at hegnsynets kendelse af 5. oktober 2021 i sag 01/21 ophæves, og at de ved kendelsen pålagte omkostninger på 1.355 kr. tilbagebetales med tillæg af rente fra sagens anlæg.

A har subsidiært nedlagt påstand om, at landsrettens dom ophæves, og at sagen hjemvises til behandling ved byretten.

Indstævnte, Hegnsynet ved X Kommune ved formand B, har nedlagt påstand om frifindelse.

Supplerende sagsfremstilling

C henvendte sig ved mail af 27. august 2021 til formanden for Hegnsynet i X Kommune, B, der også var formand for vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven i X Kommune. Af mailen fremgår bl.a.:

"Som jeg læser det er du vurderingsmand i vores område ?

...

Vi har en trist nabokonflikt og har behov for at et vurderingsnævn ser på en af de stridigheder vi har kørende. Det er mellem Y-vej 2 og Y-vej 21, hvor naboens heste spiser fælles hegn (måske eget hegn i skel, da jeg plantede det måske 20 cm inde på min matrikel).

Lov om mark- og vejfred

§ 1: Enhver er pligtig til på alle årets tider at holde sine husdyr på sit eget.

Dette sker desværre ikke og trods påtaler syntes nabo det er "sjovt" når deres heste spiser hækken jeg har plantet. Der er sat hestehegn i lav størrelse ud til skelkant."

Ved mail af 4. september 2021 blev der indkaldt til vurderingsforretning til afholdelse den 5. oktober 2021. I indkaldelsen var det anført, at rekvirenten, C, ønskede en vurdering af skader på sit hegn forvoldt af naboens heste.

Ved vurderingsforretningen deltog vurderingsformand B og vurderingsmand D samt bl.a. C og A.

Af protokollen fra vurderingsforretningen den 5. oktober 2021 fremgår bl.a.:

"Parternes påstande:

Rekvirenten C ønsker at modparten sætter hegn op på egen grund så hendes heste ikke kan nå hans hæk.

Modparten mener at deres hegn om folden er godt nok.

Sagsfremstilling:

Rekvirenten oplyste at han og hustruen flere gange, senest umiddelbart før de rekvirerede vurdering, har bedt modparten sørge for at indhegne så hestene ikke kan spise deres hæk.

Modparten mener at de har hegnet godt nok omkring folden.

Vurderingsmændene lægger til grund, at de foreviste skader på rekvirentens hæk er forårsaget af A og Fs heste og at anmeldelse er sket i henhold til Lov om mark og vejfred.

Kendelse:

Efter Mark og Vejfredslovens § 3 er der objektivt ansvar for skader omfattet af denne bestemmelse.

Modparten A og F har derfor ansvar for deres heste og skal sørge for at der er indhegnet så de ikke æder naboens hæk, som er sat på hans grund.

Ny/forbedret indhegning skal være opført inden den 5. november 2021.

Rekvirenten har ikke forlangt erstatning for den ødelagte hæk.

Omkostningen ved vurderingsforretningen, kr. 1.355 betales af A og F."

Retsgrundlag

Mark- og vejfredslovens § 1, stk. 1, og § 3, stk. 1, lyder:

"§ 1. Enhver er pligtig til på alle årets tider at holde sine husdyr på sit eget.

...

§ 3. Kommer et husdyr uden hjemmel ind på anden mands grund, skal dyrets besidder erstatte den skade, dyret forvolder ved at nedtræde, afbide eller fortære afgrøder, beplantning eller bevoksning, beskadige hegn eller vandløb, oprøde eller sammentræde jordbunden. Samme regel gælder om skade, dyret forvolder ved at angribe et andet husdyr eller på anden voldelig måde tilføje det legemsbeskadigelse."

I mark- og vejfredslovens kapitel VII om vurderingsforretninger har §§ 18, 19, stk. 1, 20 og 21, stk. 1 og 4, følgende ordlyd:

"§ 18. Ønsker nogen at fremsætte erstatningskrav i henhold til § 3, stk. 1, skal han inden 7 dage, efter at skaden er blevet ham bekendt, begære den vurderet af de i § 21 nævnte vurderingsmænd.

Stk. 2. Begæringen rettes til formanden for vurderingsmændene, der samtidig så vidt muligt skal underrettes om navn og bopæl på besidderen af de dyr, der har forårsaget skaden.

Stk. 3. Undlader skadelidte at lade skaden vurdere som fastsat i stk. 1 og 2 uden med dyrets besidder at have truffet overenskomst om erstatningens størrelse eller om dens fastsættelse på anden måde, bortfalder ethvert krav mod dyrets besidder på erstatning for de i § 3, stk. 1, omhandlede skader. Dette gælder dog ikke, såfremt det ved dom fastslås, at skaden er voldt i ond hensigt eller ved grov hensynsløshed.

§ 19. Når skaden er vurderet og det findes godtgjort, hvem der var det skadevoldende dyrs besidder, afgør vurderingsmændene ansvarsspørgsmålet ved en kendelse, der tillige fastsætter, hvorledes der vil være at forholde med hensyn til omkostningerne ved vurderingsforretningen.

Stk. 2 ...

§ 20. Vurderingsmændenes afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 21. For hver kommune beskikkes 3 vurderingsmænd til at vurdere de i henhold til § 18 anmeldte skader. Kommunalbestyrelsen kan dog i større kommuner bestemme, at kommunen deles i flere vurderingsdistrikter.

...

Stk. 4. I stedet for at beskikke de i stk. 1 nævnte vurderingsmænd kan kommunalbestyrelsen bestemme, at de vurderingsmændene tillagte forretninger skal overdrages medlemmerne af det i henhold til lov nr. 259 af 27. maj 1950 om hegn nedsatte hegnsyn."

Ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) blev mark- og vejfredslovens § 19 og § 20 ændret til den nuværende affattelse. I den forbindelse blev reglen i den dagældende § 19, stk. 1, 2. pkt., om tvangsfuldbyrdelse af afgørelser truffet af vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven ophævet.

Af forarbejderne til § 20 fremgår bl.a. (Folketingstidende 2005-06, tillæg A, lovforslag nr. L 168, sp. 5445):

"Det foreslås præciseret, at vurderingsmændenes afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, samtidig med, at de gældende regler vedrørende adgangen til at indbringe vurderings-

mændenes afgørelse for domstolene udgår. Vurderingsmændenes afgørelse vil fremover kunne indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven afgør tvister af privatretlig karakter mellem private, vil en retssag i givet fald som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene.”

Hegnslovens § 19, stk. 8, og § 26 har følgende ordlyd:

”§ 19...

...

Stk. 8. Drives der løsdrift af husdyr på de til et levende hegn eller en skelgrøft grænsende arealer, skal den pågældende lodsejer i passende afstand herfra opsætte og vedligeholde et beskyttelseshegn af tråd el.lign., således at beskadigelse ikke kan finde sted.

§ 26. Beskadiger en grundejer hegnet mod nabogrunden eller undlader at udføre et ham påhvilende vedligeholdelsesarbejde, derunder nødvendig renholdelse, eller at træffe de i § 19, stk. 8, påbudte beskyttelsesforanstaltninger, kan hegnsynet efter naboens begæring ved kendelse pålægge den pågældende inden en nærmere fastsat frist at udbedre skaden eller udføre det manglende arbejde.”

Anbringender

A har supplerende anført navnlig, at efter mark- og vejfredsloven har de beskikkede vurderingsmænd ikke hjemmel til at træffe andre afgørelser end anført i lovens § 18, jf. § 3, stk. 1, jf. § 19, der ikke indeholder hjemmel til at påbyde hende en handlepligt som sket ved kendelsen om at påbyde hende at opføre en ”ny/forbedret indhegning”. Da afgørelsen derfor er uhjemlet, må den ophæves, og omkostningerne tilbagebetales. Hjemmelsspørgsmålet er ikke undergivet de to private parters rådighed, men er et spørgsmål, som myndigheden har rådighed over. Rette sagsøgte vedrørende hjemmelsspørgsmål er derfor hegnsynet. Hvis kendelsen havde været en afgørelse om erstatning for et beskadiget hegn, ville tvisten herom have været af privatretlig karakter, og sagen ville skulle anlægges mod den pågældende nabo (C).

Hegnsynet ved X Kommune ved formand B har ikke anført yderligere for Højesteret.

Højesterets begrundelse og resultat

Den 27. august 2021 rettede C henvendelse til B, der både var formand for hegnsynet og for vurderingsmændene efter mark- og vejfredsloven i X Kommune. C anmodede om, at der blev set på en nabostrid som følge af, at naboens heste åd af hans hæk. Der blev herefter indkaldt til en vurderingsforretning efter mark- og vejfredsloven. Under vurderingsforretningen den 5. oktober 2021 oplyste C, at han ikke ønskede erstatning for den ødelagte hæk, men at naboen, A, skulle sørge for at indhegne hestene, så de ikke kunne æde af hækken. Ved kendelse af samme dag pålagde vurderingsmændene A at etablere ny forbedret indhegning af hestene. A blev endvidere pålagt at betale omkostningerne ved vurderingsforretningen på 1.355 kr.

A har anlagt sag mod "Hegnsynet ved X Kommune ved formand B". B var som anført også formand for Vurderingsmændene i X Kommune. Højesteret lægger som ubestridt til grund, at sagen må anses for at være anlagt mod det administrative nævn, Vurderingsmændene i X Kommune, der traf den omtvistede afgørelse.

Spørgsmålet er herefter i første række, om As sagsanlæg mod vurderingsmændene skal afvises, fordi sagen i stedet skulle have været anlagt mod C.

Afgørelser truffet af vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven kan indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da vurderingsmændene afgør tvister af privatretlig karakter mellem private og således er et tvistnævn, vil en retssag som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod vurderingsmændene (tvistnævnet), jf. herved også forarbejderne til mark- og vejfredslovens § 20.

Som fravigelse af dette udgangspunkt kan der anlægges sag mod vurderingsmændene i visse tilfælde, herunder i tilfælde, hvor det gøres gældende, at vurderingsmændenes afgørelse er ugyldig som følge af sagsbehandlingsfejl eller lignende, jf. Højesterets dom af 15. oktober 2002 (UfR 2003.71) og Højesterets kendelse af 11. januar 2005 (UfR 2005.1176/1).

A har nedlagt påstand om, at kendelsen af 5. oktober 2021, hvor hun blev pålagt at opføre en ny forbedret indhegning, skal ophæves, og at omkostningerne ved vurderingsforretningen skal tilbagebetales. Hun har til støtte herfor henvist til, at afgørelsen er ugyldig, idet mark- og vejfredsloven alene giver vurderingsmænd hjemmel til at fastslå ansvar og fastsætte erstatning, men ikke indeholder hjemmel til at pålægge en handlepligt og dermed ikke giver adgang til at påbyde hende at opføre en "ny/forbedret indhegning", således som det er sket ved kendelsen.

Den sag, som A har anlagt, angår, om vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven har beføjelse til at pålægge en part at etablere en indhegning. Højesteret finder, at sagen rejser så væsentlige spørgsmål om vurderingsmænds kompetence og om afgrænsning af deres beføjelser efter mark- og vejfredsloven, at der kan ske fravigelse af udgangspunktet om, at sagen kun kan anlægges mod den private modpart. Der er derfor ikke grundlag for at afvise sagen mod vurderingsmændene med henvisning til, at den skulle have været anlagt mod C.

Spørgsmålet er herefter, om der, som påstået af A, skal ske ophævelse af kendelsen af 5. oktober 2021. Højesteret finder ikke anledning til at hjemvise afgørelsen af dette spørgsmål til byretten.

Vurderingsmændenes kendelse indeholder ingen angivelse af, hvilken bestemmelse i mark- og vejfredsloven som er hjemlen for pålægget til A om at opføre en ny indhegning omkring hendes heste. Vurderingsmændene har heller ikke senere under sagens behandling udtalt sig herom.

Det fremgår af mark- og vejfredslovens § 3, stk. 1, at besidderen af et husdyr skal erstatte skader, som dyret forvolder bl.a. på beplantning på fremmed grund. Den, som ønsker at fremsætte erstatningskrav efter lovens § 3, stk. 1, kan begære skaden vurderet af vurderingsmænd, jf. § 18, stk. 1, jf. § 21. Det fremgår af § 19, stk. 1, at vurderingsmændene afgør spørgsmålet om ansvar og erstatning ved en kendelse, hvori der også tages stilling til omkostningerne ved vurderingsforretningen. Der er ikke i mark- og vejfredsloven bestemmelser, der giver vurderingsmænd beføjelser svarende til de beføjelser et hegnsyn har efter bestemmelserne i hegnslovens § 19, stk. 8, og § 26, der bl.a. giver et hegnsyn beføjelse til at pålægge en part at opsætte et beskyttelseshegn ved løsdrift af husdyr til beskyttelse af levende hegn eller skelgrøft.

Under disse omstændigheder finder Højesteret, at der er sådanne væsentlige mangler ved vurderingsmændenes kendelse af 5. oktober 2021, at den må ophæves som ugyldig.

Som følge heraf skal Vurderingsmændene i X Kommune tilbagebetale omkostningsbeløbet på 1.355 kr. med rente fra sagens anlæg til A.

På denne baggrund tager Højesteret As principale påstand til følge.

Efter en samlet vurdering af sagens udfald, omfang og forløb skal Vurderingsmændene i X Kommune betale sagsomkostninger for byret, landsret og Højesteret med i alt 20.750 kr. til A. Heraf er 15.000 kr. til dækning af advokatudgift og 5.750 kr. til dækning af retsafgift.

De anførte betalingsforpligtelser påhviler det administrative nævn, Vurderingsmændene i X Kommune, og ikke de enkelte vurderingsmænd personligt.

THI KENDES FOR RET:

Vurderingsmændene i X Kommunes kendelse af 5. oktober 2021 ophæves.

Vurderingsmændene i X Kommune skal betale 1.355 kr. til A med procesrente fra den 15. oktober 2021.

I sagsomkostninger for byret, landsret og Højesteret skal Vurderingsmændene i X Kommune betale 20.750 kr. til A.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.